

גליון תתקעה • ערש"ק פרשת בהעלותך

• שנת העשרים •

לקראת שובת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

מה "החליש" את דעתו של אהרן?

שיטת הרמב"ם בתנאי הנבואה

"בהעלותך" – הדלקת הניצוץ היהודי!

אהבת ישראל עד הציפורן הקטנה!

קובץ זה יוצא לאור לעילוי נשמת

ה"ה הרב החסיד ר' מאיר ב"ר שמחה יצחק ע"ה זאיאניץ
ס. פאולו ברזיל

ולזכות בניו הני לומדי ותמכי אורייתא, רודפי צדקה וחסד,
ראשונים לכל דבר שבקדושה ה"ה האחים החשובים

הרב החסיד ר' ישראל אפרים מנשה והרב החסיד ר' יוסף משה
וכל בני משפחתם שיחיו

יהי רצון שיתברכו בכל מי"ל דמיטב מנפש ועד בשר,
ובהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו, תמיד כל הימים

פתיחה

בעזרת.

הננו מתכבדים להגיש לפניכם את הקונטרס 'קראת שבת' (גיליון תתקעה) הכולל לפרשת בהעלותך, ובו אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות חידושים וביאורים שבתורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וזק"צ א"ה נבג"מ זי"ע.

◇ ◇ ◇

במדור "מקרא אני דורש", יבואר ההכרח בפשוטו של מקרא לכן ש"דרך רחוקה" פירושה אפילו סמוך לעזרה ממש, ומדוע נקט הכתוב דוקא "דרך רחוקה" ולא ציור אחר של אונס, ויבואר גם מדוע אם לא נכנס במזיד מקרי אונס מ"מ, אך אם נכנס לרגע ולא הקריב חשוב מזיד.

המדור "יינה ש" תורה" עוסק ב"חלישות דעתו" של אהרן כאשר לא נשתתף לדעתו בחנוכת המשכן, ויבואר מהי "דעת" ומהי "חלישותה", ומה שיש ללמוד מכך בנוגע ל"דעת" של כל יהודי, מתי נדרשת חלישות הדעת, ומתי אין לה מקום כל עיקר.

במדור "חידושי סוגיות" יביא קושיות המפרשים מה שלא הביא הרמב"ם בפרטי הנבואה שעל הנביא להיות עניו או עשיר, שדינים אלו נלמדים מהכתובים בפרשתנו על משה רבינו, ויחדש שהפרטים שמונה הרמב"ם אינם הדינים הנוגעים לנביא כדי שתחול עליו הנבואה, אלא הם הפרטים שחייב כל אחד לידע על הנבואה כפי שהיא אחד מיסודי הדת ומייג העיקרים.

בברכת שבתא טבא
מכון אור החסידות

וזאת למודעי, שברוך כלל לא הובאו הביאורים כאופן שהופיעו במקורם, אלא עובדו מחדש ונערכו ע"י חברי המערכת, ולפעמים הושמט ריבוי השק"ט והמקורות שהופיעו במקורם, ויש להיפך, אשר במקור הדברים מופיעים בקיצור וכאן הורחבו ונתבארו ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי ביין.

ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בחבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן הענינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמינות הדברים.

תוכן ענינים

ב. מקרא אני דורש .....
אך "היון לחומת העזרה" נקרא "דרך רחוקה"?

מדוע הוציא רש"י את חבת 'רחוקה' מפשוטו ופירש דהיינו מחוץ לחומת העזרה? / מדוע לא הביא הכתוב הדוגמא של מי שהי' קרוב למקדש אך לא הקריב הפסח לאונסו? / ביאור דברי רש"י שגם מי שהוא חוץ לחומת העזרה יכול להקריב פסח שני, ולאידך מדוע דין זה הוא רק אם הי' מחוץ לעזרה כל זמן שחיתה

(ע"פ לקסי שחית ד"ה ע"ב 61 ואילך)

ה. פנינים .....
מדוע נקראו שונאי ישראל "משנאין"?

(ע"פ לקסי שיחת חב"י ע"ב 79 ואילך)

האם אפשר הי' להשאיר את מרים לכדה במדבר? (ע"פ לקסי שיחת ח"ח ע"ב 132 ואילך)

ו. יינה של תורה .....
מה "החליש" את דעתו של אהרן?

מדוע מתבטא רש"י "חלשה דעתו" ולא בלשון חכמים? / מהי "דעתו" של אדם ומהי משמעות ה"חלישות" בה? / כיצד יכול כל יהודי לזכות למעלת בני לוי ברוחניות? / ומתי נכונה ההנהגה של "חלישות הדעת"?

(ע"פ ספר השיחות תשמ"ח ד"ה ע"ב 478 ואילך)

ט. פנינים .....
הדלקת הנשמות כשרה בורים

(ע"פ לקסי שיחת חב"י ע"ב 386 ואילך)

אשה כושית – פלפולת של תורה (ע"פ אגרות קודש ח"ו ע"ב שסו)

י. חידושי סוגיות .....
שיטת הרמב"ם בתנאי הנבואה

יקשה על תירוצי המפרשים במה ששינה הרמב"ם מן הש"ס, ויסיק דרך מחודשת מהרמב"ם מיידי כאן בענין הנבואה כ"סוד הדת" שצריך לידע – ולא רק כדין פרטי דשמיעה בקול נביא

(ע"פ לקסי שיחת חב"י ע"ב 82 ואילך)

יג. תורת חיים .....
לחזק ולהדליק את הניצוץ היהודי!

יד. דרכי החסידות .....
אהבת ישראל עד לציפורן הקטנה!

טז. שיחות קודש .....
תפקידו הפרטי המיוחד של כל איש ישראל בהארת העולם

צוות העריכה וההנהגה:

הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי, הרב מאיר יעקב וילברשטרום, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטנוב, הרב מנחם טייטלבוים, הרב אברהם מן, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה

מכון 'אור החסידות', סניף ארץ הקודש ת.ד. 2033 כפר חב"ד,
Or Hachasidus - Head Office, 1469 President st. • 6084000
#BSMT, Brooklyn, NY 11213 - United States (718) 534 8673

להערות והארות:

טל' מערכת: 03-3745979 orhachasidut@gmail.com

מקרא אני דרש

ביאורים בפשוטו של מקרא

איך "חוץ לחומת העזרה" נקרא "דרך רחוקה"?

מדוע הוציא רש"י את תיבת 'רחוקה' מפשוטו ופירש דהיינו מחוץ לחומת העזרה? / מדוע לא הביא הכתוב הדוגמא של מי שהי' קרוב למקדש אך לא הקריב הפסח לאונסו? / ביאור דברי רש"י שגם מי שהוא חוץ לחומת העזרה יכול להקריב פסח שני, ולאורך מדוע דין זה הוא רק אם הי' מחוץ לעזרה כל זמן שחיטה

א. בפרשתנו מדובר אודות האנשים אשר היו "טמאים לנפש אדם, ולא יכלו לעשות הפסח" (ט, ו);

וכאשר באו וביקשו על נפשם ממשה רבינו, נצטווה משה שיכולים הם להשלים את קרבנם בפסח שני: "דבר אל בני ישראל לאמר, איש איש כי יהי' טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם או לדורותיכם, ועשה פסח לה'. בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים גו'" (ט, ט ואילך). ובפירוש רש"י:

"או בדרך רחוקה - נקוד עליו, לומר: לא שרחוקה ודאי, אלא שהי' חוץ לאסקופת העזרה כל זמן שחיטה".

וכד דייקת יש בלשון רש"י דיוק בולט:

בפשוטו נראה, שכוונת רש"י היא לבאר את טעם ה"ניקוד" שעל תיבת "רחוקה"; אך אם כן, הי' לו להעתיק ב'דיבור המתחיל' רק תיבת "רחוקה" (שאותה בא לפרש) - ולמה הוסיף והביא גם את התיבות שלפני כן: "או בדרך"?

ובאמת, שמלבד דיוק זה שבידיבור המתחיל' - הרי גוף דברי רש"י דורש הסברה:

לכאורה משמע (כנ"ל) שרש"י בא לפרש הטעם ש"נקוד" על תיבת "רחוקה". וכפי שמבואר במפרשים: פשט הלשון "בדרך רחוקה" מצד עצמו, משמעו - שהאדם רחוק הוא ממש מן העזרה ואינו יכול לבוא; וזה שרש"י הוציא ה'לשון מפשוטו' ופירש שאפילו מי שהי'

קרוב לעזרה (ורק שנמצא "חוץ לאסקופת העזרה") נחשב הוא "בדרך רחוקה" – הרי זה מבח ה"ניקוד" שעל תיבת "רחוקה".

אך כד דייקת שפיר, אין לומר שכל מה שהוקשה לרש"י הוא ה"ניקוד" שעל תיבת "רחוקה", כי בכמה מקומות מצינו "ניקוד" על אותיות במקרא, ורש"י אינו נדרש לפרשן כלל [כגון (מקומות מנוקדים המוזכרים ומפורשים בספרי כאן): א] "ונשים עד נפח אשר עד מידבא" (חקת כא, ל) – נקוד על הרי"ש, ורש"י אינו מפרש מאומה; ב] "ועשרון עשרון" (פינחס כט, טו) – נקוד על וא"ו, ורש"י אינו מפרש מאומה], ומזה מוכח שענין הניקוד אינו קושיא חזקה בדרך הפשט, "פשוטו של מקרא";

ועכצ"ל, שבמקומות שבהם רש"י מפרש את ה"ניקוד", הוא רק לפי שעל ידי זה מתיישב איזה ענין (נוסף) בפשטות הכתוב. – ולפי זה יש להבין בעניננו, מה הוקשה לרש"י בפשט הכתוב עצמו, דלכאורה התיבות "בדרך רחוקה" מובנות היטב ואין בהן כל קושי?!

ב. ויש לומר הביאור בזה:

אכן, כאשר לומדים התיבות "בדרך רחוקה" כש"עצמן" – פשוט שמובנן כמשמען: מי שנמצא במקום רחוק שאינו יכול להגיע לעזרה בעת שחיתת הפסח (אולם מי שנמצא בקירוב מקום בוודאי נחשב "קרוב" ואינו "בדרך רחוקה" כלל);

אך מה שהוקשה לרש"י הוא (לא התיבות "בדרך רחוקה" בפני עצמן, אלא) המשך הענין שבפרשה. וזהו שהוא מעתיק מן הכתוב (לא רק התיבות "בדרך רחוקה" אלא גם) את התיבה "או" ("או בדרך רחוקה"), שבה מודגש כי "בדרך רחוקה" בא בהמשך לאפשרות נוספת (שדוקא על זה מתאים הלשון "או"), ובזה הוא הקושי.

והיינו: דברי הקב"ה אל משה בדין פסח שני באו בהמשך לטענת האנשים שהיו טמאים "ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא". ולכן בתחילה כתוב הדין במי שהי' טמא – "איש איש כי יהי' טמא לנפשו".

אמנם אחר שכבר נאמר דין זה, הוסיף הכתוב גם אפשרות נוספת של מי שלא יכול הי' לעשות הפסח: "או בדרך רחוקה".

וכאן מתעוררת הקושיא – זה שיהודי לא הצליח לבוא לעזרה ולעשות הפסח יכול להיות מכמה טעמים, ולא רק בגלל שהי' "בדרך רחוקה"! אם כן, מה טעם תפס הכתוב דוקא את הדוגמא של "או בדרך רחוקה", ולא הזכיר את מי ש(גר בקירוב מקום, אך) לא יכול לבוא לעזרה מחמת אונס אחר?!

ג. ועל זה הוא שמתרץ רש"י ומחדש, דאין הכי נמי – "נקוד עליו, לומר לא שרחוקה ודאי אלא שהי' חוץ לאסקופת העזרה כל זמן שחיתה":

אין להקשות מדוע שבק הכתוב שאר מקרים של אונס – משום שבאמת כל מקרי אונס נמצאים הם בכלל "בדרך רחוקה";

כי, "רחוקה" פירושו כל מי שהי' מחוץ לאסקופת העזרה בזמן שחיטת הפסח – ואין נפק"מ בטעם הדבר, אם משום שהוא גר בריחוק מקום, או מחמת אונס אחר, או אפילו אם במזיד לא נכנס לעזרה: כיון שהוא לא הי' בתוך העזרה – נחשב הדבר עבורו כ"דרך רחוקה".

נלכאורה אפשר להקשות: אם זהו הפירוש "בדרך רחוקה" – הרי במילא נכלל בזה גם "טמא לנפש", שגם הוא נמצא מחוץ לעזרה (כי מחמת טומאתו אסור לו להיכנס לעזרה); אם כן, מדוע הוצרך הכתוב לפרט "טמא לנפש", ולא די בהגדרה "בדרך רחוקה" שכוללת הכל? והתירוץ לזה – בפשטות: הפרשה באה בעיקר כתשובה על שאלת האנשים שהיו טמאים, ולכן מתחילה מזכיר הכתוב את "טמא לנפש" דבי' עסקינן, ורק אח"כ מוסיף שכן הוא בכל מקרה של "דרך רחוקה" (וראה ספרי כאן: "טמא לנפש – זה דבר ששאל; או בדרך רחוקה – זה דבר שלא שאל").

ד. והנה, רש"י מדייק ואומר "שהי' חוץ לאסקופת העזרה בל זמן שחיטה". והיינו, דאף שיש בדברי רש"י קולא גדולה, שבכל מי שהי' "חוץ לאסקופת העזרה" נחשב "בדרך רחוקה" ויכול לעשות פסח שני – הרי זה דוקא אם הוא הי' מ"חוץ לאסקופת העזרה" במשך כל זמן שחיטת הפסח; אבל אם רגע אחד מתוך הזמן הי' בתוך העזרה – אף אם לאחר מכן שב ויצא מן העזרה למשך רוב זמן השחיטה – אינו נחשב שהי' "בדרך רחוקה" ואינו יכול לעשות פסח שני.

ויש לבאר את הסברא שבדבר:

מי שהי' "חוץ לאסקופת העזרה" – נחשב כאנוס: מכיון שהוא לא הי' בתוך העזרה, לא הי' ביכולתו להקריב קרבן פסח.

ואף אם הי' במקום קרוב, והי' יכול לבוא ולהיכנס לעזרה ברגע כמימרא – ואם כן לכאורה הוא מזיד (ולא אנוס) – הרי כל זדונו הוא בענין צדדי: זה שהוא אינו נמצא בתוך העזרה לא בא לו לאונסו אלא מחמת רצונו;

אבל בעצם הענין של הקרבת הפסח – בזה עדיין נחשב הוא לאנוס, כי סוף סוף, כיון שבפועל אינו בתוך העזרה, אין ביכולתו להקריב קרבן פסח. ולכן גם מצב זה נכלל ב"דרך רחוקה" שיכול להשלים ולעשות פסח שני.

אבל אם נכנס לעזרה, ואפילו לרגע אחד – אז אי אפשר להחשיבו כ"אנוס" כלל, כי היתה לו (עכ"פ לרגע אחד) אפשרות להקריב הפסח ולא עשה כן, ונחשב הוא "מזיד" לענין עשיית הפסח גופא.

וזהו שמדייק רש"י, שכל זה שאדם הנמצא חוץ לעזרה נחשב הוא כ"אנוס" ו"בדרך רחוקה" – הוא רק אם לא נכנס לעזרה כלל, שדוקא אז לא חל עליו בפועל גדר עשיית הפסח ולכן ניתנה לו האפשרות להשלים ולעשות פסח שני.

האם אפשר הי' להשאיר את מרים לבדה במדבר?

ותסגר מרים ג' והעם לא נסע עד האסף מרים
זה הכבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת
שנתעבכה למשה כשהושלך ליאור
(יב, טו. רש"י)

לכאורה תמוה: וכי ההמתנה למרים רק מפני
הכבוד היתה? והרי אילו היו משאירים אותה
לבדה במדבר הי' בזה משום סכנת נפשות ממש,
ולא העדר הכבוד בלבד!

ויש לומר הביאור בזה:

הקב"ה ציווה בנוגע למרים "תסגר שבעת
ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף" (פרשתנו יב, יד),
ונמצא שרפואת מרים היתה תלוי' בזה שתקיים
הציווי "תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה".

והנה, אילו היו בני ישראל נוסעים ולא
מתעכבים - ודאי היתה מרים מותרת לנסוע
עמם משום פיקוח נפש, אבל בעת הנסיעה אי
אפשר הי' למרים לקיים דין "תסגר שבעת ימים
מחוץ למחנה", שהרי שילוח טמאים ומצורעים
הוא "מן המחנה" (נשא ה, ב), וגדר המחנות הוא
"בשעת חנייתן", "תוך הקלעים היא מחנה שכינה,
חניית הלויים סביב כו' היא מחנה לוי', ומשם ועד
סוף מחנה הדגלים לכל ארבע הרוחות היא מחנה
ישראל" (פרש"י שם). ואם כן, בשעת המסעות, כאשר
אין גדר של "מחנה", אין דין של שילוח טמאים.

וא"כ אילו היו העם ומרים נוסעים מיד, הי'
נדחה קיום הציווי "תסגר שבעת ימים מחוץ
למחנה" (פרשתנו יב, יד) עד לחני' הבאה, ורק אז
היתה נרפאת מצרעתה ("ואחר תאסף"). ומובן
שהי' בזה משום צער למרים.

וזהו שחלק לה המקום כבוד, שהמתינו
כולם עד שתסיים מרים את ימי הסגרה ותירפא
מצרעתה, ורק אז נסעו.

מדוע נקראו שונאי ישראל "משנאיך"?

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה
ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך
(י, לה)

יש לעיין: מדוע נקראו אויבי ישראל הבאים
להלחם בהם בשם "אויבך" ו"משנאיך", דהיינו
אויבי ושונאי המקום, ולא "אויבי ישראל ומשנאי
ישראל" וכיוצא בזה?

ויש לבאר:

פרשת "ויהי בנסוע" מדברת על מצב שבו
יש חסרון בעבודתם של בני ישראל, כמרומוז
בפרש"י על התיבות "ויהי בנסוע הארון" - "נכתב
כאן כדי להפסיק בין פורענות לפורענות", היינו
שיש מצב של פורענות לישראל שנגרמה מחמת
חסרון בעבודתם, ו"קומה ה'" בא להפסיק את
הפורענות.

ולכן אמר הכתוב "אויבך", ו"משנאיך",
שהסיבה לישועת ה' גם במצב זה אינה כל כך
מצד מעלת עבודתם של ישראל, אלא לפי
שאוויבי ושונאי ישראל הם "אויבך" ו"משנאיך".

[בסגנון אחר: אם לא יושיע הקב"ה את
ישראל ייגרם עי"ז חילול ה', כי לגויים אין זה נוגע
שהגזירה היא מפני מצבם הירוד של בני ישראל,
ומצדם יודעים הם רק שיצאו ללחום נגד ה"עם
סגולה", בניו של הקב"ה, ובמילא אם לא ייושעו
ישראל הרי זה חילול ה'. ועל דרך שאמר הכתוב
(תהלים קטו, א. וראה גם יחזקאל לו, כג) "לא לנו ג' כי
לשםך תן כבוד"].

ונמצא, שהישועה באה מפני שתמיד - גם
במצב כזה - נחשבים אויבי ושונאי ישראל
כ"אויבך" ו"משנאיך", ומצד קשר זה התמידי
שבין ישראל להקב"ה באה הישועה [וראה במקור
הדברים, שבשביל לפעול ישועה זו צריכה להיות
תחילה הפעולה ד"קומה ה'", שהיא גילוי קשר
תמידי זה בין קוב"ה לישראל].

ינה של תורה

ביאורים בעניני הפרשה על דרך ההסידות

מה "החליש" את דעתו של אהרן?

מדוע מתבטא רש"י "חלשה דעתו" ולא בלשון חכמים? / מהי "דעתו" של אדם ומהי משמעות ה"חלישות" בה? / כיצד יכול כל יהודי ליכות למעלת בני לוי ברוחניות? / ומתי נכונה ההנהגה של "חלישות הדעת"?

צייווי ה' אל אהרן "בהעלותך את הנרות" וגו' (ריש פרשתנו) בא משום חלישות דעתו של אהרן, כאשר ראה שלא השתתף בחנוכת המזבח, שאודותי' מסופר בסיום פרשת נשא.

וכך פירש רש"י: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים – חלשה אז דעתו, שלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות".

והנה, בפירוש רש"י זה, מצינו לשון שאינו משתמש בה בשום מקום אחר בפירושו על התורה: "חלשה דעתו".

והדבר דרוש ביאור והסבר: הלשון הרגיל בכגון דא, הוא לשון של צער, כמו "נצטער" וכיוצא בזה, או לשון של שאלה ותביעה, כמו "למה נגרע" בהמשך פרשתנו (ט, ז), ומדוע נקט כאן רש"י לשון שאינו נוקט בשום מקום אחר "חלשה דעתו"?

ויש לבאר עניין חלישות הדעת בכלל, וחלישות דעתו של אהרן מקרבנות הנשיאים בפרט, ומה שיש ללמוד מזה בעבודת השם של כל איש ישראל, כפי שיתבאר להלן.

כאשר ה"דעת" נחלשת

ביאור העניין:

עיקר מעלת האדם על שאר הנבראים היא ה"דעת" שבו, ועיקר תכלית עניין ה"דעת" הוא לידע את תכלית בריאתו, שהיא כמאמר המשנה "אני נבראתי לשמש את קוניי" (משנה סוף קידושין), ולא רק לדעת את העניין באופן כללי, אלא תכלית הדעת היא שיעמיק האדם דעתו בכל הקשור למילוי תכלית בריאתו בתכלית השלימות, וכמבואר בתנאי (פ"ג) ש"דעת" היא

התקשרות חזקה בדבר שמתבונן בו: "והדעת הוא . . שיקשר דעתו בקשר חזק ואמיץ מאוד ויתקע מחשבתו בחוזק".

כל איש ישראל יש לו עניינו ותכליתו בעולם, כיצד צריך הוא על פי מהותו ותפקידו לשמש את קונו באופן המושלם ביותר.

ובנוגע לאהרן, ענינו בעולם הלא הוא תפקידו המיוחד "לכהנו לי - שיהא כהן לי, ולשון כהונה שירות הוא" (תצוה כח, ג ופרש"י), "לעמוד לפני ה' לשרתו" (עב י, ח), על ידי עבודתו במשכן. וא"כ עיקר ותכלית "דעתו" של אהרן היא להעמיק דעתו בכל הקשור לעבודת המשכן, שתהי' בתכלית השלימות.

וכאשר ראה אהרן לפתע שכל השבטים משתתפים בחנוכת המשכן, ורק הוא לא הי' עמהם בחנוכה, אזי חלשה דעתו, שנעשתה חלישות בכללות "דעתו", שהלא "דעתו" היא אצלו בעיקר בשביל העבודה במקדש, וכאשר נוכח לדעת שאינו יכול להשתמש בדעתו עבור כך, אזי נעשתה בה חלישות.

ואף שהמשיך לעבוד את עבודת המשכן, ונתן בזה את דעתו והתבוננותו בתכלית השלימות, הרי הי' חלישות בדעתו, כיוון שחסר בה עניין עיקרי שהוא חנוכת המשכן. וכמבואר במעלת עניין החינוך, כמשל הילד הקטן שכאשר מתחיל את לימודו נותנים לו מתנות והוספות מיוחדות בכדי להמריצו ולעודדו בלימודו, וכך הוא בכלל בעניין חדש שמתחילים אותו בהוספה מיוחדת (ראה משנ"ת בזה בארוכה בקונטרס "אוצרות המועדים חנוכה" אשתקד. המערכת).

ולכן, אף שכל עניני המשכן היו על ידי אהרן, מ"מ מכיון שעיקר המציאות של דעתו היא בשביל עבודת המשכן, הרי כשישנו ענין מסוים במשכן, ועאכו"כ ענין עיקרי כמו חנוכת המשכן, שנעשה ללא השתתפותו של אהרן, ובמילא אינו יכול להשתמש בדעתו בשביל עבודת המשכן בענין מסוים זה, הרי זה פועל חלישות במציאות הדעת כולה, שעיקרה בשביל עבודת המשכן.

ועל כך ענהו הקב"ה: "חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות", היינו שפעולת הדלקת הנרות אף היא חלק מחנוכת המזבח, וממילא לא חסר בדעתו, אלא אדרבא "שליך גדולה משלהם", ויש לו מעלת החנוכה באופן נעלה יותר משאר השבטים, וממילא אין חלישות בדעתו של אהרן (וראה בארוכה בענין זה לקו"ש ח"ח עמ' 92 ואילך).

כל יהודי הוא כהן המדליק את המנורה

ומעניין חלישות דעתו של אהרן יש ללמוד בעבודת כל אחד ואחד:

כתב הרמב"ם בסוף הל' שמיטה ויובל שכל יהודי ויהודי יכול להיות במצב הרוחני של כהן, "נתקדש קודש קודשים", שכל עניינו הוא עבודת ה' והשכנתו בעולם, והלא כבר מעת מתן תורה נעשו ישראל כולם "ממלכת כהנים".

ובפרטיות יותר, הרי כל עבודת האדם היא בבחינת עבודת המשכן, כי על הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (תרומה כה, ח) דרשו "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד

מישראל" (ראה אלישיך עה"פ. של"ה סט, א. לקו"ת פרשתנו לד, ד. ובכ"מ), והיינו שעבודת המשכן היא ברוחניות להשכיך ולהמשיך את השכינה בלבם של כל יהודי, בביתו ובד' אמותיו.

ובעבודתו של יהודי נכללת גם עבודת העלאת הנרות, כי נשמתו של כל יהודי נקראת נר, כמו שכתוב "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז), ויהודי צריך להאיר ולהדליק את נשמתו על ידי "נר מצווה ותורה אור" (שם ו, כג).

ולא את נרו בלבד, אלא יהודי צריך להדליק ולהאיר גם את הנרות שסביבו, שהלא כללות כנסת ישראל נמשלה ל"מנורת זהב" (זכרי' ד, ב), "ויש בה ז' נרות, שהן ז' סוגי בני ישראל בעבודת ה', יש עובד מאהבה משוך כמים, ויש מאהבה כרשפי אש" (לקוטי תורה בהעלותך כט, ג) וכו', ויהודי צריך להשפיע סביבו, עד שכל נרות אלו יהיו באופן ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שיהי' ניכר בגלוי אצל כל בני ישראל שהם בבחינת "מנורת זהב כולה".

ומכיוון שכל יהודי הוא בבחינת כהן שעליו לעבוד את עבודת המשכן, וגם להעלות את הנרות, הרי צריכים ללמוד גם כן ממה ש"חלשה דעתו של אהרן", בעבודה של כל יהודי.

מתי אין מקום לחלישות הדעת?

מצב בני ישראל בדורנו, הוא שבכל העולם כולו, ובפרט בארץ הקודש, מסתובבים מאות אלפי ילדי ישראל, וכן יהודים מעל ברובת מצווה, שאין להם ידיעה באל"ף ביי"ת של יהדות להיותם "תינוקות שנשבו", שלא נתחנכו בדרך התורה וחוב גמור על כל אחד ואחד לעסוק בהפצת התורה והיהדות.

וכאשר רואה יהודי שיש אלו שעוסקים בהפצת התורה, ובחינוך ילדי ומבוגרי ישראל לקרבם לקיום התורה ומצוותי', והוא עצמו "לא הי' עמהם בחנוכה", הרי צריך להיות אצלו חלישות הדעת – "חלשה דעתו שלא הי' עמהם בחנוכה"!

המציאות דדעתו אינה אלא בשביל "לעמוד לפני ה' לשרתו", ולהשכיך את השכינה בעולם, וא"כ, כאשר נעשה דבר מסויים בעבודת המשכן ע"י אחרים והוא לא הי' עמהם "חלשה אז דעתו" – נעשה אצלו חלישות בכל מציאות הדעת, ואם לא חלשה דעתו מזה שלא הי' עמהם – הרי זו הוכחה שעדיין לא הגיע לדרגה ש"הבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו" בשלימות, עד שזו תהי' כל מציאות דעתו.

אלא שבזה יש הפרש בין חלישות הדעת של אהרן, לחלישות הדעת בעבודת ה' שבדורנו:

אצל אהרן, הרי לא הי' בידו לשנות את המצב ולהיות בחנוכה, שכן כל אותן י"ב ימים של חנוכה המשכן לא חלשה דעתו, כי הי' בדעתו שיתכן שסוף כל סוף יזכה גם הוא להשתתף בחנוכה, ורק כשנסתיימו הימים ולא נצטווה, "חלשה אז דעתו", שכן נסתיימה החנוכה, וחשב שלא יוכל ליטול חלק בזה עוד.

אבל בדורנו, הנה לא נסתיימה העבודה כלל, ו"חינוך המשכן" בעיצומו עומד, וא"כ במקום שתהי' לו "חלישת הדעת" כשלא הי' עם העובדים בחינוך המשכן, עליו לנצל את "חוזק הדעת" לחפש דרכים "להשתתף עמהם בחנוכה", וכאשר יתקע דעתו ומחשבתו בחוזק בזה, בוודאי ימצא את הדרך הנכונה להשתתף עמהם, לקרב בני ישראל ילדים ומבוגרים לאביהם שבשמים!

הדלקת הנשמות כשרה בזרים

בהעלותך את הנרות אל מול פני
המנורה יאירו שבעת הנרות
(ת, ב)

מבואר בתורת החסידות (ראה לקוטי תורה במדבר
ט, ג), שנרות המנורה רומזים על נשמות ישראל,
כמו שנאמר "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז),
ובפרטיות יש שבעה נרות, שהם שבעה סוגים
כלליים בנשמות ישראל. ועבודתו של אהרן כהן
גדול היא "בהעלותך את הנרות", להאיר ולגלות
בכל "שבעת הנרות", שהם בני ישראל, את אור
הקדושה שבהם.

ובזה יש ללמוד הוראה מהא דקיי"ל ש"הדלקת
הנרות כשירה בזרים" (רמב"ם הל' בית מקדש פ"ט ה"ז):

אל יאמר אדם שעבודת העלאת נשמותיהם
של בני ישראל שייכת רק למדריגת אהרן כהן
גדול, אבל לא לאנשים כערכו, אלא עבודה
זו שייכת לכל אחד ואחד מישראל, וכמאמר
המשנה: "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום
ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"
(אבות פ"א מ"ב), שחובת כל אחד ואחד מישראל
הוא לקרב את אלו שאור נשמתם מכוסה ונעלם,
ולהדליק ולהאיר את "נר ה'" אשר בהם.

אשה כושית – פלפולה של תורה

ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה
הכשית אשר לקח כי אשה כושית לקח
(יב, א)

בשל"ה הקדוש (בהקדמתו בית חכמה טז, ב. ובאריכות
במסכת שבועות קצו, ב ואילך) מבאר בסוד "האשה
הכושית" אשר לקח משה, שהוא ענין תלמוד
בבלי, שלימודו הוא ביגיעה ומתוך החושך
והשחרוריות, וכמאמרם ז"ל (סנהדרין כד, א)
"במחשכים הושיבני גו' זה תלמודה של בבלי".

ויש לבאר השייכות המיוחדת לתלמוד בבלי
למשה דוקא:

מבואר בשה"ק בענין הטעם שדוקא תלמוד
בבלי נקרא בשם "במחשכים", ולא תלמוד
ירושלמי, שבארץ ישראל "היו לומדים הלכות
פסוקות בלי פלפול עמוק וארוך כ"כ, רק מאשר
נצרך לבאר טעמי ההלכות על בוריין", ואילו
בבבלי "כל התלמידים עיקר עסקיהם הי' דוקא
בפלפול ברוב קושיות ותירוצים כו', עד שהוציאו
לאור כל דין ודין לאמתתו". ולכן נקרא התלמוד
הבבלי בשם "מחשכים", משום ש"עיקר הפלפול
הוא, שכל דבר הלכה ודין לא יעלה בהשקפה
ראשונה", והוא בדוגמת "אדם הולך בחושך ולא
יראה אור, כך מניעת השגת האמת נק' חשך
והעלם כו', וכל שיקשה קושיות יותר יותר יחשך
אור האמת ויתעלם עומק הדבר" (שערי אורה סוף ד"ה
בכ"ה בכסלו).

ומעתה מובן היטב הרמז בליקחת "אשה
כושית" ע"י משה דוקא, כי עיקר תלמוד
בבלי (שמחמתו נקרא "אשה כושית", שהו"ע
"במחשכים הושיבני") הוא הפלפולים שבו,
ופלפולה של תורה שייך במיוחד למשה רבנו,
כפי שאמרנו חז"ל (מדרים לה, א) שפלפולה של תורה
ניתן בתחילה למשה בלבד.

הידושי סוגיות

עיון ופולחן בסוגיות הפרשה

שיטת הרמב"ם בתנאי הנבואה

יקשה על תירוצי המפרשים במה ששינה הרמב"ם מן הש"ס, ויסיק דרך מיוחדת דהרמב"ם מיידי כאן בענין הנבואה כ"סוד הדת" שצריך לידע – ולא רק כדן פרטי דשמיעה בקול נביא

בקביעות "אפשר שיתנבא אע"פ שלא יהא בו כל המדות הללו, ורבינו לא נחת הכא לפרש אלא תנאי הנביא להתנבאות ואפילו שלא יהא בקביעות".

מיהו, לכאורה אין תירוצו עולה יפה, דלביאורו נמצא עולם הפוך, שהמעלות הגופניות שזוכרו בנדרים מוכרחים דוקא להשראה בקביעות, יותר ממעלות המדות שהזכיר הרמב"ם, והסברא נותנת לומר דאדרבה – מעלות הרוחניות דוקא צ"ל גורם וסיבה לשכינה בקביעות יותר מגבורה ועשירות גופנית. וגם בגוף התירוצו צלה"ב, דהא גופא טעמא בעי מפני מה הזכיר הרמב"ם דוקא השראת שכינה שלא בקביעות, ולא הזכיר התנאים הנזקקים לקביעות, כאופן נבואת הנביאים המפורשים בתורה, משה ישעי' ירמי' וכו'. ובכלל הסברא נותנת שראוי יותר לבאר דין דבר קבוע מדבר ארעי. ובאמת, והוא העיקר, צ"ע בעצם התירוצו כי פשטות ל' הרמב"ם בכל ההלכות כאן נראה דמיידי בהשראת שכינה בקביעות דנביא קבוע (וכן הקשה ב"סדר

כתב הרמב"ם ברפ"ז מהל' יסודי התורה וראין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא יהא יצרו מתגבר עליו בדבר בעולם אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו תמיד והוא בעל דעה רחבה נכונה עד מאד". והקשו נושאי כליו דלכאורה שינה כאן הרמב"ם מן הש"ס, דאיתא בנדרים לח ע"א "אמר ר' יוחנן אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו וכולן ממש", פירוש דילפינן לכולן מן הכתובים גבי משה, עד לענוה "דכתיב (פרשתנו יב, ג) והאיש משה עניו מאד". ומשמע, ד"גבור" ו"עשיר" היינו כפשוטו (בגופו ובנכסים) כבכתובים שהביאו לראי' ולא כדברי הרמב"ם שהכל מעלות רוחניות, וגם הזכיר רק ענין הגבורה אבל לא עשירות וענוה.

ובכסף משנה תי' דאה"נ דברי הרמב"ם כאן הם לא מהא דנדרים, רק "סברא דנפשי" קאמר". וביאר דהרמב"ם לא ראה להביא הא דנדרים כיון דהתם מיידי בהשראת שכינה בדרך קביעות, כמ"ש הרא"ש שם, ולכך בעינן לכל התנאים הללו. משא"כ שלא

אלא משמיענו כאן יסוד מיסודי הדת מה שצריך כל איש ישראל לידע בכל העתים בכלל (לא רק כאשר באה לידי פועל מצות אליו תשמעון גו'). והנה בהגדרת הנבואה כ' הרמב"ם ב"ג עקרים שלו באריכות שתוכנה הוא ענין המתלבש בשכל ודעת הנביא, שמשגיג ומבין צורת שכל רוחני כו', ומקדים לכל הפירוט הזה שיש כאן עיקר "שידע אדם" כל זאת. וכן יש לבאר המשך לשונות הרמב"ם בהלכות שלפנינו, דהידיעה שהיא מיסודי הדת אינה רק לידע עצם זה שיש נביאות של האל לבני אדם, אלא גם להבין שמהותה הוא שיש בני אדם המשיגים בשכלם והבנתם רוח קדושה וכו', וכל פרטי תנאי הנביא ודרכי נבואתו שמפרט הרמב"ם בהמשך לזה (אינם רק לענין קיום מצות אליו תשמעון, שצריך לידע מיהו נביא של תורה, אלא) הם בכלל מה שצריך כל איש ישראל לידע תמיד, כיסוד מיסודי הדת, שצריך לידע מהותה של נבואה שהיא רוח קדושה המתקבלת בשכל, כפי העולה מהמשך לשונות הרמב"ם כאן גבי תנאי הנביאות – שמי שיש לו "דעה נכונה להבין ולהשיג" ו"דעתו פנוי" תמיד למעלה קשורה תחת הכסא להבין באותן הצורות הקדושות הטהורות כו' שורה עליו רוח הקודש.

[ועפ"ז] יתחוויר היטב מה שמנה הרמב"ם יסוד האמונה בנבואה כיסוד עקרי בפ"ע ואף הקדימו ליסודות האמונה בתורה מן השמים וכו', והביאו תיכף אחרי היסודות דאמונה במציאות ה' וכו' (ובס' העיקרים מאמר ג פ"ב האריך בשיטתו דהאמונה בנבואה אינה יסוד בפ"ע אלא רק הסתעפות מיסוד האמונה בתורה מן השמים כו'), כי לדידי' מלבד שהאמונה בנבואה היא יסוד בקיום התורה, כי ענין הנביא הוא לצוות על דברי התורה כו' (כמו שהאריך בס' העיקרים שם), יש

משנה"ל הרמב"ם), ובכלל נראה בלשונו דכוונתו בהלכות הללו לכל סוגי הנביאים.

והנה, בטורי אבן ועוד רצו לתרץ בהיפוך ממ"ש הכס"מ, דאדרבה – להרמב"ם לא קיי"ל לדינא כר"י דנדרים כלל, וגבור ועשיר כפשוטם אינם תנאים לנבואה, וראי' לדבר דמצינו בין הנביאים כמה שלא היו גבורים או עשירים. וכן מוכח בש"ס, דשפיר איכא השראת שכינה במי שאינו עשיר, עיי' בסנהדרין יא ע"א (ובכ"מ) עובדא בבת קול שהכריזה "יש כאן אחד שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו אלא שאין דורו זכאי לכך", ו"נתנו חכמים את עיניהם בהלל הזקן". וכבר מצינו מפורש ביומא לה: דהלל הזקן ה' עני גדול. ולהכי לא קיי"ל תנאים אלו. ולכן מנה הרמב"ם רק תנאים רוחניים גם לשכינה בקביעות והכל א"ש.

איברא, דעדיין קשה מה שהרמב"ם השמיט מעלה הרוחנית דצ"ל עניו. ועיי' בסנהדרין שם דדוקא מחמת ענוותנותו של הלל ה' ראוי שתשרה עליו שכינה. ואף בקראי דפרשתנו (דמינייהו ילפינן לשאר נביאים, כנ"ל מנדרים "וכולך ממושה") נראה שנזכרה ענוותנותו של משה, "והאיש משה עניו מאד גו'", כעין הקדמה למעלת נבואתו שבהמשך הכתוב, "בכל ביתי נאמן גו' ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט וגו'". ודוחק לומר שכלל הרמב"ם ענווה ברמז במש"כ שהנביא צ"ל בעל מידות כו', דלמה ישנה מהש"ס שהזכיר ענווה בפ"ע.

והנראה בכל זה, דהנה הרמב"ם כאן פתח דברי הפרק בזה ש"מיסודי הדת לידע שהאל מנבא את בני האדם", וניכר שאין כוונתו רק לעסוק כאן בגוף הדין דמצוה לשמוע לדברי נביא, כשתהי' נביאות בפועל, ולכך מפרט מיהו נביא אמת של תורה וכו';

גם יסוד בפ"ע הנוגע לידיעה אודות מציאות הא-ל ופעולתו בעולם - דצריך לידע שהא-ל שורה ומתלבש בעולם, בדעתם ושכלם של בעלי רוח הקודש כו'].

ובזה מבואר שפיר מה שהרמב"ם הזכיר מה שהזכיר והשמיט מה שהשמיט מן התנאים שבש"ס, כי הרמב"ם כאן לא בא לבאר כל דיני נבואה כשלעצמם והתנאים הנזקקים בפועל בשעת השראת הנבואה, רק נתכוון להשמיענו כאן כל מה שהוא בכלל הידיעה שמיסודי הדת לידע אותה כל איש ישראל, ובזה נכלל רק מ"ש ד"אין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא יהא יצרו מתגבר עליו אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו כו' בעל דעה רחבה עד מאוד". דהנה דוקא עניינים הללו הם מעצמיות גדר הנבואה וידיעתם תוסיף בהבנת יסוד הנבואה - שענינה הוא גילוי שיש לו פעולה על דעת ושכל האדם המתנבא, ולכך תלוי' במצב דעת האדם ותכונתו

בשעה שהנבואה חלה עליו, וזהו דוקא אותם העניינים שהזכיר הרמב"ם - "חכם גדול בחכמתו גבור במדותיו (ולא בגוף) כו' והוא בעל דעה רחבה כו'". משא"כ שאר עניינים שבש"ס, "גבור (בגופו) עשיר (בנכסיו) ועניו", אף שגם הם אכן דין בנבואה שצ"ל תנאים אלו אצל הנביא כדי שיקבל הנביאות - מ"מ, אין הם חלק מעצמיות גדר ומהות הנבואה הנ"ל. דהא גבורת הגוף ועשירות הם רק שלימות הגופנית של האדם (אלא שגם זה הוא תנאי להשראת השכינה, עיי' דרשות הר"ן דרוש ה), ועניות אינה דבר הגורם באופן ישיר ענין הכשרון והיכולת לנביאות בדעת ושכל, רק הוא הסרת המונע, דמי שאינו ענוותן א"א שתשרה עליו שכינה מחמת שגסות הרוח היא מניעה לזה (סוטה ה, א), להיותה כמו כופר בעיקר (שם ד, ב. רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ג). ולכך אין גבורה עשירות וענווה בכלל מה שצריך כל איש "לידע" בכלל ידיעת עיקר מהותה של נבואה.

לחזק ולהדליק את הניצוץ היהודי!

"הדלקת המנורה" – הדלקת הנשמה!

סיבות הניצוץ בנפשו אינו בוער באש מתלקחת, ועל ידי הפחת רוח חיים, מסייעים בידו לחזק את הניצוץ ולהגדילו, ואין אתנו יודע אפשריות התוצאות והתועלת שיהי' מזה.

(אגרות קודש ח"י עמ' רבא)

ניצוץ המניע את האדם

מכל דבר שיהודי רואה אפשר ללמוד הוראה גם בחיים הפרטיים, כפי ששמענו זאת פעמים רבות מחמי כ"ק אדמו"ר בשם הבעל שם טוב הקדוש, וגם מעסקיו ניתן ללמוד רמז לכך:

לפי מה שהרב... כותב לי, העסק שלו קשור ברכבים. ענינו של רכב הוא שיש לו את החומרים ואת הכוח שבאמצעותם הוא יכול לנוע ממקום אחד לשני, אמנם הדחיפה הראשונה באה ע"י ניצוץ, שהתנעת הרכב היא ההתחלה של כל תנועת הרכב בהמשך, אולם אם יצטרכו לניצוץ התחלה זה לעתים קרובות, או לצורך כל קטע מנסיעת הרכב, אזי אין מצבו של הרכב טוב.

כך גם באדם ובפרט אצל יהודי:

התכלית של יהודי היא, שיהי' עובד ה' - לשרת את הקדוש ברוך הוא - ולעבוד בכוחות שהשם יתברך נתן בתוך הנפש האלוקית ש"ז גם עם הנפש הבהמית שלו. בתחילה, או מזמן לזמן, הוא - האדם - מקבל ניצוץ שמתחיל את כל התהליך, אבל זה לא טוב שיזדקקו לניצוץ הזה לעתים קרובות יותר, ובודאי שאסור להרשות זאת, [זאת] ע"י כך שצריך להאזין לניצוץ - רמז - הראשון, ולעבוד את השי"ת עם הכוחות האישיים שהשי"ת נתן בתוך האדם.

(תרס"ט מאגרות קודש ח"י עמ' מז-י)

[הענין של הפרשה "בהעלותך את הנרות"], כפי שאדמו"ר הזקן, בעל התניא והשלחן ערוך ומייסד חב"ד, מבאר, ענין "הדלקת המנורה" בחיי המעשה וחיי היום-יום של כל יהודי הוא - הדלקת הנשמה, שנמשלה למנורה ונר, ככתוב **נר ה' נשמת אדם**, באור התורה והמצוות, נר מצוה ותורה אור.

למנורה היו שבעה נרות (שבעה קנים עם גביעי-שמן), כנגד שבעת סוגי היהודים, העובדים את ה' בשבעה אופנים: ע"י אהבה, יראה, לימוד תורה וכן הלאה, כמבואר בפרטיות (לקוטי תורה, פ' בהעלותך).

וזה מדגיש את החוב המוטל על כל יהודי, לא רק להדליק את האור האישי שלו, הנשמה שלו, באור התורה ומצוות, ולעשות את הבית האישי שלו משכן ומקדש לשכינה האלקית, אלא גם לסייע לכל יהודי להדליק את הניצוץ האלקי שנשמתם ולהאיר כל בית יהודי, מכל הסוגים, שגם הם יהיו כלי ראוי לשכינה האלקית, ולמלא את רצונו של השם יתברך והבטחתו **"ושכנתי בתוכם"** לשרות בכל אחד מהם.

(תרס"ט מאגרות קודש חב"ד עמ' קסא-י - אגרות קודש בהתורבות ח"ד ע' 103)

לחזק את הניצוץ ולהגדילו

נהניתי ממה שכותב שפגש את מר .. כשהי' קונה ספר מכתבי רבינו הזקן שיצא לאור זה עתה, וכן משיחתו אתו עמו, וידוע המשל על זה שכשיש גחלת עם ניצוץ קטן, ומפיחים עליו רוח, הרי מחזקים את הניצוץ ומגדלים אותו, ועל דרך זה הוא כשמדברים עם איש שאפשר שמפני כמה

דברי הרה"ח

שיחות ומכתבים בעניני עבודת ה' מכ"ק אדמו"ר
מוהריי"צ מליובאוויטש זצוקל"ה נבג"מ זי"ע

אהבת ישראל עד לציפורן הקטנה!

אמר אדמו"ר הזקן: כתיב "ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאדך" – והקב"ה מוחל על אהבת ה' בגלל אהבת ישראל

כלי לאהבת ה'!

החסיד רבי פנחס רייזעס סיפר אשר אדמו"ר הזקן מינה את אדמו"ר האמצעי שהוא יהי' המדריך את האברכים. אדמו"ר האמצעי עשה את התמנותו, ולמד עמהם השכלה והבנה והסברה. וכידוע אשר ה' ביכולתו לחדור אף לנפש של גולם-עץ שגם הוא יהי' ל"עצמי". סדר לימודו עם האברכים הוטב בעיני דודו מהרי"ל – רבי יהודה לייב, אחיו של רבנו הזקן – וסיפר זאת לאדמו"ר הזקן, אבל לא השיב לו מאומה. ואח"כ אמר דרוש בענין אהבת ישראל ובירור המדות. וכששמע אדמו"ר האמצעי את המאמר, התחיל לעסוק עם האברכים בענין תיקון ובירור המדות.

ואח"כ נכנס אדמו"ר הזקן באחד מימות החול (אשר ה' זה לפלא) ואמר:

"כתיב 'ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך כו'" – והקב"ה מוחל על אהבת ה' בגלל אהבת ישראל, כי אהבת ישראל היא כלי לאהבת ה'.

על תורה זו אמר אדמו"ר האמצעי:

מאמר זה החדיר אהבת ישראל עד לציפורן הקטנה של האצבע הקטנה.

(תרגום מספר השיחות תש"ב עמ' 12. 15)

ידע זאת מהגיד שבאדם העליון!

לפני 49-50 שנים – בשנת תרנ"ד או תרנ"ה – גילו פרופסורים גיד חדש במוח העוזר לכוון הזכרון ולכוון ההעמקה של האדם.

אחד מבני הבית – הר' מנחם מענדל ז"ל אחי אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – סיפר זאת להוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק בשעת האכילה. הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק הקשיב ולא ענה. לאחר ברכת המזון אמר שיחכו קצת. נכנס לחדרו והוציא ספר קטן כתב יד הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי, והראה שבו כתוב בשש-שבע שורות אודות גיד זה. הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי מסביר שם, שקיים במוח האדם גיד מיוחד מלא אדים המתנענע אנה ואנה. כשמתנענע לעבר מוח החכמה והבינה זה עוזר לכוח הזכרון וכשמתנענע לעבר מוח הדעת זה עוזר לכוח ההעמקה. זוהי הסיבה למה שאנו רואים שאדם כשרוצה להיזכר באיזה דבר הוא מגבי את ראשו וכשרוצה להתעמק – הוא מוריד את ראשו.

העירו על כך להוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק: הרי שהוד כ"ק אדמו"ר האמצעי הי' פרופסור גדול.

ענה הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק: הוא – הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי – ידע זאת מכיוון שלמעלה באדם העליון קיים גיד זה ובמילא ידע שגם באדם למטה זה בודאי קיים.

(מתורגם מספר השיחות תש"ד עמ' 68-9)

יום הולדתו של צדיק

בשבת פרשת תצא, י"ג אלול תקפ"ה, שח הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי אדות יום ההולדת של צדיק בכלל ושל אנשים כלליים ביחוד, סעודת המצוה הגדולה הנערכת אז בגן עדן התחתון והעליון, בה נהנין מזיו השכינה בראיית והשגת מהות אלקות, וכל הנשמות נפרדות מנשמת הצדיק העומדת לרדת לעולם ומברכות אותה בהצלחה במילוי כוונת ירידתה בגוף.

הסדר בסעודת המצוה בגן עדן התחתון והעליון כשמדובר בנשמה כללית, שונה לגמרי מסדר סעודת המצוה בצדיק סתם. כשבית הדין הגדול שלמעלה גוזר על נשמה כללית לרדת לעולם-הזה בזמן מסוים ואצל הורים מסוימים, הנה משך זמן לפני יצירת גוף הוולד בו על הנשמה הכללית להתלבש, קובע בית הדין הגדול שלמעלה, היכל מיוחד לאותה נשמה כללית, ובאותו היכל קובעים מתיבתא של נשמות הצדיקים, והנשמה הכללית היא ראש המתיבתא ולומדת תורה ברבים לפני נשמות הצדיקים. כשמגיע הזמן לירידת הנשמה הכללית למטה, באות לסעודת המצוה כל הנשמות הכלליות ונשמת משה רבנו בראשן, לברך את הנשמה כללית בהצלחה בעבודתה הכללית, ומבטיחות לעזור ולסייע לה בעבודתה.

בהתאם לכך, יום הולדתו של צדיק, או נשמה כללית ביחוד, הוא יום חג בכל העולמות ועת רצון שהקב"ה כביכול שמח בשמחה גדולה. וכל המשתתפים בשמחה הגדולה נהנים משולחן גבוה, מסעודת המצוה הנערכת למעלה בגן עדן העליון והתחתון.

(תרגום מספר השיחות תש"ג עמ' 89-90)

1. לכאורה מוזכר כאן מוח הבינה רק בדרך ממילא, וכידוע שמוח הזכרון הוא בחי' חכמה שלמעלה מהבינה (לקו"ת שה"ש ביאור ע"פ באתי לגני ספ"א, אבל יש לחלק בין פנים ואחוריים. עיין במקומות המבוארים ב"נ על מאו"א מע' זכור ומע' שכחה). הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע.

שיחות קודש

דברות קודש בעניני הנדאה, הדרבה
והיוזק בעבודת הש"ת

התוכן שספדור זה הובא כאן בסגנון שנאמרו הדברים ע"י רבינו,
מלבי שנינו עריכה קלים לחקל על הלמוד

תפקידו הפרטי המיוחד של כל איש ישראל בהארת העולם

סוף סוף תתגלה פעולתו

ומזה מובן שגם בהיותו במעמד ומצב שיש לו אפשרות לפעול רק עם עצמו, צריך לידע שניתנו לו כחות לפעול גם בעולם, ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, וכשירצה, בודאי ימצא סוף סוף את ההזדמנות והאפשרות לפעול בעולם, בעצמו, או על ידי בני ביתו, שלוחו, וכיוצא בזה, וסוף סוף תתגלה ותתפרסם (שהרי "מצוה לפרסם עושי מצוה" (ש"ת הרשב"א ח"א סתקפ"א), ו"מה שהוא עושה הוא מצוה לאחרים לעשות" (שמור"י פ"ל, ט), שהקב"ה עצמו מקיים המצוה לפרסם עושי מצוה)) הפעולה המיוחדת בעולם שנעשתה על ידו, ויראו את האמת שבשבילי נברא העולם, כיון שרק הוא לבדו הי' יכול לעשות ועשה פעולה זו בעולם.

ובענין זה רואים בפועל שיש חילוקים - מהו הענין והאופן המיוחד השייך לכל אחד ואחד לפי ענינו, ולדוגמא: ישנם כאלה שעיקר שליחותם **לפעול בעצמם** בחלקם בעולם, וישנו מי שעיקר ענינו **לעזור אחרים**, כמה וכמה משפיעים ועסקנים ומפיצי תורה, על ידי זה שנותן ומכניס בהם חיות יתירה, ומוסיף אצלם נקודה שעל ידה יוכלו לפעול עוד ענין ועוד ענין, וביתר שאת וביתר עוז.

אין תירוץ להעדר פעולתו

נוסף לכך שבכחו וביכולתו של כל אחד ואחד לפעול בעולם, ישנם ענינים שאף אחד אינו יכול לעשותם במקומו, אלא עשייתם מוכרחת להיות על ידו דוקא:

כשם שבנוגע לתורה ישנו הענין ד"חלקנו בתורתך" (אבות פ"ה מ"ב), "חלקנו" דייקא, שלכל אחד ואחד מישראל יש חלק מיוחד בתורה השייך אליו, ורק הוא לבדו יכול לגלותו (ראה לקו"ש ח"ג ע' 116 ואילך. וש"נ), כך גם בנוגע לכל הענינים שמשלתשלים מן התורה, החל ממצוות התורה, ועד לעניני העולם שנבראו על ידי התורה, "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (זח"ב קסא, רע"ב), שיש ענינים בעולם שרק הוא יכול לפעול בהם.

ולכן, אינו יכול לחשוב ולתרץ את עצמו על העדר פעולתו בעולם בכך שישנם כמה וכמה עסקנים מבני ישראל, ועד לששים ריבוא מישראל שכל אחד ואחד מהם הוא שלוחו של הקב"ה, ובמילא, אין צורך שתהי' גם הפעולה שלו - כי, הקב"ה ברא את העולם באופן שלכל אחד ואחד יש ענין מיוחד שרק הוא לבדו יכול לפעול, ובענין זה מוכרחת להיות הפעולה שלו דוקא.

